

Recentment, llegint Pep Albanell en el seu interessantíssim darrer llibre **Les fantasies del naufrag** (Bromera, 2015), vaig adonar-me que ell, com molts altres literats, havia arribat al món de la lectura gairebé per casualitat. I és que en aquesta autobiografia ens explica que, havent estat castigat a classe a copiar ni més ni menys que sis-centes vegades *No utilizaré otra lengua que el castellano para dirigirme a mis profesores...*, es va trobar avorrint-se de valent mentre els seus companys eren al pati. Però deixem que sigui ell qui ens expliqui el final de la història:

*En aquella estona que se'm feia insuportablement avorrida, vaig examinar desmenjadament les tapes dels llibres que, una mica empolsinats, reposaven desordenadament damunt de l'armariet. Un dibuix d'una de les cobertes em va cridar l'atenció. S'hi veia un senyor barbut, vestit amb pells, un lloro damunt del muscle i una escopeta de canó llarguíssim a la mà. Al fons hi havia com un tros de selva que gairebé arribava al mar. El títol era **Robinson Crusoe**, de Daniel Defoe (pàgines 92 i 93).*

I aleshores se'm va aparèixer, com el geni de la llàntia, la pregunta: si Pep Albanell hagués estat bon noi, hagués parlat sempre *en castellano* amb els seus professors, hauria ensopegat amb un llibre que, irremeiablement, el va portar a descobrir després **L'illa del tresor** i **La crida del bosc**? Aquest fet atzarós ens ha portat, de ben segur, a poder gaudir d'un dels autors catalans més imaginatius i sorprenents. I tot i que podem dir, a la contra d'aquest argument, que llegir no porta a escriure, és ben cert que hi ajuda. Pep Albanell no feia res més que descriure com l'atzar, parafrasejant la poetessa, l'havia convertit en tres voltes rebel. Rebel contra uns *hermanos* que per res del món potenciaven la lectura. La segona rebel·lia la va mostrar en-

vers uns pares que l'únic llibre que tenien a casa era **La casa de Bernarda Alba** (pàgina 35), guanyat en un concurs de pessebres(!). I la tercera, contra una societat il·letrada. Però aquesta rebel·lia tenia una aliada: una bibliotecària, Pilar Poch, que posà a l'abast del petit lector llibres de naufrags, tal com li demanava aquell vailet de la Seu que un dia s'atreví a pujar gairebé per casualitat a la biblioteca de «la Caixa». L'experiència i diverses entrevistes em diuen que són molts els atzars que han acompanyat individus d'origen divers a submergir-se per sempre més en la droga dura de la lectura. Recordar, només a tall d'exemple, com un bon amic i escriptor em comentava que quan era petit, a Manlleu, compartia replà d'escala amb un company d'escola la mare del qual era la bibliotecària del poble. I quan volien reposar, cansats de voltar pel poble durant les llargues tardes d'estiu, no se'ls ocorria res més que fer passada per la biblioteca a llegir una estona. I doncs, si en comptes d'un veí fill de bibliotecària hagués tingut un veí fill de xarcuter, ara faria botifarres en comptes de llibres?

O, com bé explicava en el catàleg de l'exposició «Personatge a la vista» (Generalitat de Catalunya, 2005) Josep Bargalló, en aquell moment conseller primer del Govern de la Generalitat: «El meu primer contacte amb la lectura va ser tardà [...]. Però als deu anys vaig entrar a un internat de Tarragona i allí tot va canviar. Era un internat que depenia del bisbat, amb professorat públic, i n'era el director en Joan Martí Alins, més endavant bisbe de la Seu d'Urgell. L'internat tenia una biblioteca excel·lent de literatura juvenil, i no només això, sinó que l'accés a aquell espai era totalment lliure» (pàgina 29).

Semblaria, doncs, que novament topem amb *monsieur* atzar, que moltes vegades va acompanyat de *madame* sort. O, com li va passar a Salvador Espriu i a tants altres lectors, com de deutors s'han de sentir d'una llarga malaltia que els va obligar a restar al llit durant mesos, d'un internat

COM ES TREBALLA LA LECTURA EN FAMÍLIA?

NOM I COGNOM: Rosa Maria Avellà
PROFESSIÓ: bibliotecària

1. Per què creus que un infant ha de llegir?

Per divertir-se, per descobrir nous mons i històries, per empatitzar amb altres situacions, per aprendre, per imaginar, per incentivar la curiositat...

2. Quines estratègies feu a casa perquè els fills llegeixin?

La més important és que vegin que els grans també llegeixen. Altres poden ser triar lectures que els vinguin de gust, de personatges amb qui s'identifiquin, anar a les llibreries i a la biblioteca.

3. Com trieu les lectures?

Per temes d'interès i per recomanacions d'altres persones.

4. Recordes algun llibre que hagi estat infal·lible?

No sé si infal·lible és la paraula. Crec que depenent del moment evolutiu de cada infant sí que hi pot haver llibres que recordin especialment. Un cas d'aquests és **En Menjapors** quan passen per l'etapa de terrors a la nit.

solitari o de l'abandó a casa dels avis per uns pares absents, espais on aquells infants només van trobar refugi en els llibres.

Més enllà de l'atzar?

Però és l'atzar qui ha de semblar lectors ací i allà? Indubtablement, si volem una societat on la gent sigui neta i noble, culta, rica, lliure, desvetllada i feliç, tots hi hauríem de prendre partit, tots en tenim part de responsabilitat. Perquè llegir, aprendre a llegir, és un element imprescindible en el procés de socialització de les persones, ja que estem en una societat lletrada.

I aleshores salta aquell i crida: això és feina de l'escola!

Anem a pams i donem al Cèsar el que és del Cèsar.

Ha de ser l'escola qui ha de vetllar perquè tots els infants i joves aconseguixin el gust per llegir, conegut altrament pel plaer de la lectura? I la família, quin paper hi té en tot plegat? I l'entorn social en què es mou el futur lector, també hi té alguna cosa a dir?

Com bé diuen Ramon Canals i Moisès Esteban en el seu magnífic article «Què és llegir?», publicat el novembre de 2003 a *Faristol* (número 47, pàgines 3 a 7): «És imprescindible que llegir tingui un valor i un sentit per a l'aprenent lector. Considerarà important i real el que figura com a real i important dins la societat o l'entorn on viu. Entorn que, per al nen, és la família, el grup de companys, el barri, els *mass media* al seu abast... amb els quals manté una acció recíproca. Per això convé entrar acompanyat al món del llibre. Convé orientar l'atenció del nen cap al món escrit. Es fa des de ben petit i principalment de la mà dels pares, amb la lectura compartida de contes com un hàbit establert en la família, amb la presència de llibres i lectors... Convé evitar que el valor de la lectura sia un valor merament escolar. La lectura no s'ha de reduir a una eina per aprendre. És important que s'ho passi tan bé gaudint del plaer de descodificar (6-7 anys) com amb

les històries o informacions que s'expliquen o divulguen.» I és que, així com l'escola té gran part de responsabilitat en la tasca d'ensenyar a llegir i de llegir per aprendre, com bé en responsabilitza els centres escolars el document *La lectura en un centre educatiu* del Departament d'Ensenyament, semblaria que durant dècades s'ha deixat en un segon terme l'anomenat *gust per llegir*.

L'escola podia defensar-se, semblaria, dient que aquesta darrera tasca ja era assumida pels pares. Però el nivell lector del país, segons la Federació del Gremi d'Editors d'Espanya, indica que un 63% dels habitants de l'Estat es declaren lectors (any 2013), tenint en compte que es considera lector aquell qui llegeix un mínim d'un llibre a l'any(!). Així, doncs, les xifres ens mostren un panorama més aviat galdós, tot i que també cal reconèixer l'augment de lectors, tímid però constant, registrat els darrers anys.

I, aleshores, en qui recau la responsabilitat d'acostar els infants al plaer lector? Sense cap mena de dubte, gran part d'aquesta responsabilitat recau en els pares i mares i en l'entorn més proper dels infants lectors.

I en què ens basem per dir això? Doncs en un estudi recent elaborat a partir del record lector de vuit-cents adults enquestats, subdividits en dues mostres de quatre-cents mestres i professors, és a dir persones amb formació superior, i quatre-cents estudiants adults de l'Institut Obert de Catalunya (a partir d'ara IOC) en procés d'obtenció del graduat escolar. A partir d'aquest estudi, podem dir que ambdues poblacions es diferencien per una llarga trajectòria en la seva formació —en el cas dels quatre-cents mestres i professors—, mentre que els estudiants de l'IOC són persones adultes que encara estan a l'inici d'aquesta trajectòria. L'estudi arriba a conclusions prou destacades, que en part donen resposta a les grans qüestions que hem plantejat amb anterioritat. A tall d'exemple, ha aconseguit donar una xifra sobre els beneficis que té per a la futura formació i desenvolupament lector dels infants que tenen un entorn ric, narrador de contes i que valora els llibres, quelcom que tots sabíem però no quantificàvem: l'infant al qual li

Il·lustració de Fran Parreño. *Més contes, per favor!* Bromera

NOM I COGNOM: Marta Casas
PROFESSIÓ: química

1. Per què creus que un infant ha de llegir?

Per gaudir, per aprendre, per imaginar.

2. Quines estratègies feu a casa perquè els fills llegeixin?

De ben petites els explicàvem un conte cada nit, i per elles era un moment bonic amb nosaltres. Ara quan porten llibres de l'escola compartim aquesta estona amb elles al seu costat mentre llegeixen. També anem a la biblioteca i miren i agafen llibres que després llegim a casa.

3. Com trieu les lectures?

O bé són proposades per l'escola o bé les trien elles. I si les trio jo em deixo assessorar per una bibliotecària que m'ha recomanat llibres des que eren ben petites.

4. Recordes algun llibre que hagi estat infal·libre?

Depèn de l'edat poden ser uns o altres, però si n'hagués de triar alguns escolliria *La Zea*, *El peix irisat*, *El monstre de colors*, *T'estimaré sempre*, *Et menjadé...*

expliquen contes de petit –incloses totes les seves derivades– té un 15% més de possibilitats d'assolir un nivell superior d'estudis que no pas un a qui no li n'expliquen. Aquesta pràctica familiar, a més, tindrà més força com més freqüent i constant sigui, com demostra el fet que l'experiència familiar entorn de la lectura dels estudiants de l'IOC va ser més dèbil que no pas la dels mestres i professors, a qui els explicaven contes amb més freqüència, i a més derivaven d'una experiència lectora més completa, amb més vincles amb l'entorn familiar.

Aquests vincles, com ja hem llegit en les experiències recollides en l'autobiografia de Pep Albanell, perduren al llarg de tota la vida, ja que el petit lector els preserva per sempre en el record, un record positiu que ajudarà a mantenir l'interès per la lectura en tot moment.

Aquests moments lectors que Bolívar, Domingo i Fernández (1998: 23) anomenen *incidentes críticos* han de ser espais de temps en què el llibre es converteixi en l'autèntica baula entre l'adult i l'infant, que, amb voluntat de passar una estona plaent, s'asseuen de costat o l'un a la falda de l'altre per compartir una estona tan emocionalment potent que deixarà rastre en la criatura per la resta de la seva vida. I ni més ni menys que aquesta relació és la que utilitzarà el llibre com a canal d'unió entre l'emissor i el receptor, una comunió que moltes vegades és de doble sentit. Aquesta experiència tothom hauria de tenir l'oportunitat de viure-la.

L'entorn familiar, a més, no només ha de narrar contes de forma constant i perdurable en el temps, sinó que ha de

vetllar perquè l'entorn del futur lector sigui ric en llibres. I d'aquí n'extraïem un tercer factor que l'estudi va demostrar essencial per a la transmissió del valor i l'hàbit lector: la quantitat i situació dels llibres a la pròpia llar. L'entorn dels mestres i professors era molt més ric en llibres –més quantitat– que no pas el dels estudiants de l'IOC. I aquests llibres estaven més a l'abast.

S'ha demostrat, doncs, com hi ha una relació directa entre els hàbits de lectura de quan som petits i els hàbits de lectura de quan som grans: a més dedicació de petits per part del nostre entorn a desenvolupar hàbits de lectura, més hàbit lector de gran. I ara ja no és una sensació derivada de la pròpia experiència, sinó que aquesta relació s'ha pogut quantificar.

I quin paper ha tingut l'escola en l'adquisició de l'hàbit lector?

Si ens atenem al fet que la població de persones enquestades anava dels vint als seixanta-cinc anys, malauradament la realitat és cruel: l'escola ha donat com a resultat final zero, és a dir, en general l'escola ha creat tants lectors com n'ha malmès. Sí que cal dir, però, que per als estudiants de l'IOC –recordem que tenien un entorn més desfavorable– l'escola va ser clarament més significativa en l'obtenció d'un determinat hàbit lector que no pas per als mestres i professors, que, recordem-ho, tenien un entorn més ric en estímuls lectors.

Per tant, l'entorn lector familiar és un element més influent

NOM I COGNOM: Anna Farrés / PROFESSIÓ: mestra

1. Per què creus que un infant ha de llegir?

Perquè llegint s'aprenen coses que no es poden explicar, perquè llegint entres en un món intern que et transporta i et fa viure coses que potser no les podràs viure de cap més manera. Perquè és un llenguatge que et pot fer arribar a llocs inexplorables i que t'ajudarà a aprendre al llarg de tota la vida. És un recurs que quan el descobreixes et dona autonomia i llibertat.

2. Quines estratègies feu a casa perquè els fills llegeixin?

Des de ben petits a casa ells han tingut molt interès per aprendre, hem explicat molts contes i hem creat màgia i misteri, però les ganes de llegir les han posat ells. Ens han demanat sempre molts contes i els hem comprat, hem intentat tenir revistes que ells poguessin llegir i on trobessin material interessant, i hem procurat comprar contes amb bones his-

tòries i amb bons il·lustradors. I hem intentat llegir-los conjuntament.

3. Com trieu les lectures?

Ara ja les trien ells, però al principi buscàvem contes que ens agradessin a nosaltres, que ens captivessin, que tinguessin alguna cosa que ens enganxés. A nosaltres ens apassionen els contes. Abans de tenir nens a casa ja hi havia contes de tot tipus. També és veritat que tenim amics experts en la matèria i a vegades ens hem deixat assessorar.

4. Recordes algun llibre que hagi estat infal·libre?

El carter joliu o unes cartes especials, de Janet i Allan Ahlberg; *En Menjapors*, de Jorge Zentner, amb dibuixos de Täsies; *El ninot de neu*, de Raymond Briggs, i moltíssims més.

en l'adquisició de l'hàbit lector que no pas l'escolar. Però quan aquest entorn familiar és absent, aleshores l'escola, i per extensió la biblioteca i els altres entorns responsables de manera directa o indirecta del benestar emocional dels nostres infants, té l'obligació de prendre el relleu i igualar, o fins i tot superar, els incidents crítics o els moments lectors de la família. Ens hi juguem el futur del país.

I d'aquí caldria extreure'n una derivada: si es detecten infants que estan poc o gens estimulats des del punt de vista de la lectura, per què la societat no es planteja centrar els esforços a donar suport a iniciatives que «suplantïn» els pares en les seves mancances? No serà més important l'adquisició de bons hàbits que beneficiaran la formació futura de l'alumne que no pas l'assoliment d'uns determinats conceptes del currículum, en el cas escolar? I és que l'escola, la biblioteca i, per extensió, tota la societat, davant del repte d'oferir a tots els infants la possibilitat d'iniciar la vida des de la mateixa línia de sortida, haurien d'assegurar que l'esquerda emocional existent entre diferents infants, derivada de factors diversos, sigui el més estreta possible.

I les noves tecnologies què?

Finalment, algú pot dir que això està molt bé, però que les noves tecnologies no ens porten cap a aquesta derivada, ans al contrari, generen més esquerdes entre uns infants i els altres. I això és veritat en part.

Sortosament, tenim un estudi de cas recent, el de Martina Fittipaldi, Anna Juan i Mireia Manresa, publicat en el recull d'experiències entorn de la literatura digital per a nens *Digital Literature for Children* (PIE, Peter Lang, 2015), que arriba a la constatació que «els lectors en paper arribaren més lluny en la interpretació del sentit i en la captació dels eixos constructius del relat, entenent aquests com l'explicitació, a través dels comentaris en la discussió, de la funció dels elements clau de la història [...]». Així, els lectors de la versió digital sembla que es queden en un nivell més argumental que els que llegeixen en paper» (pàgina 149). I, més endavant, en el mateix volum, l'article de Cristina Corro i Neus Real ens fa notar que: «És necessari apuntar, tot i això, que la intervenció de l'adult en l'experiència de lectura era imprescindible per anar més enllà de la manipulació compulsiva i del joc estrictament [...]. És la mediació, en conseqüència, el que pot garantir l'òptima explotació de les obres digitals (igual que ocorre amb les impreses) en termes d'educació literària» (pàgines 183-184). És a dir, potser comença a ser hora de plantejar-se el que és realment important: el mediador, la persona que acostuma la lectura a l'infant, i aparcar la reflexió sobre quines eines són més o menys adequades, ja que el suport sobre el qual se sustenta el missatge és clarament secundari.

Així, doncs, arremanguem-nos més, fem costat a les iniciatives que van en aquesta direcció i treballlem a l'una a fi que puguem cridar, clar i fort: cap nen sense mediador!

NOM I COGNOM: Jordi Lorente / PROFESSIÓ: mestre

1. Per què creus que un infant ha de llegir?

La lectura és una porta al coneixement, i l'hàbit lector és l'encarregat de generar rutines aplicables a totes les esferes de la nostra vida. És el que ara els pedagogs en diuen una «competència instrumental».

Pensant des del punt de vista de la família, la lectura és una descoberta íntima que si a més a més es comparteix genera complicitat, unió i comunicació, valors que avui en dia poques activitats tenen presents.

2. Quines estratègies feu a casa perquè els fills llegeixin?

Creiem que és necessari que de ben petits, com a pares, hàgim estat llegint contes plegats, nit rere nit. L'hàbit de llegir en veu alta acaba convertint-se en desig de lectura.

Tenir criteri en la tria segons les edats i variar la tipologia de llibres ha estat clau en el procés de fer bons lectors. També hem de tenir en compte el que potser és el punt més important i complicat alhora, que és viure el dia a dia amb els llibres: parlar, comentar, visitar llibreries i biblioteques, veure llegir els altres, conèixer escriptors... (Ei! I fer sortides amb alguna activitat entorn de la literatura ha estat determinant.)

3. Com trieu les lectures?

Sempre hem tingut bons consellers: un bibliotecari de confiança; el Club de Lectura de LIJ de la Biblioteca del Casino de Manresa, on mestres i devorallibres comparteixen opinions; la

revista *Faristol* o articles del diari *Ara* o del *Cavall Fort*; el premi Atrapallibres... tots ens han ajudat a descobrir joies.

Finalment, el més entretingut i gratificant és xafardejar a les llibreries de confiança. I si el llibre et fa peça... cap a la bossa!

4. Recordes algun llibre que hagi estat infal·libre?

Segons les edats, hem tingut diferents *hits*. Els primers anys, els *pop-ups* amb monstres van ser una fixació per als nostres fills (*Sorolls de monstre*, *El monstre de colors*, d'editorial Cruïlla). També tenim àlbums il·lustrats de capçalera gastadíssims, com els de David Melling (*A la caça del petó*), Mike Inkpen (la sèrie del Porquet Wibbly), Helen Cooper (*Tatty Ratty*)...

Com a primers lectors, destacaríem la sèrie de Ricardo Alcántara amb els «Tomàs i...», els llibres d'Eulàlia Canal (*El cargol fabulantàstic*) o Eduard Màrquez (*Les granotes de la Rita* i *Una mala idea*). A partir d'aquí, les històries divertides de Roald Dahl, o bé les del Capità Calçotets i la Tina Superbruixa.

Llavors va venir l'èxit de la literatura fantàstica, amb J. K. Rowling i el seu *Harry Potter* i Laura Gallego (sobretot la tetralogia *Cròniques de la Torre*). Aquí vam constatar que la lectura ja era una bona activitat per a ells.

Altres activitats ofertes als infants tenen una projecció més limitada i la presència dels pares acostuma a estar restringida. Trobem, per exemple, ofertes de clubs de lectura o tallers diversos, sempre amb un nombre màxim de participants. Els clubs de lectura tenen una periodicitat mensual i, per tant, permeten el creixement com a lectors dels seus participants. En canvi, els tallers no acostumen a tenir una lògica temàtica ni de programació, i s'ofereixen de forma puntual al llarg de l'any.

Malgrat l'èxit d'aquestes activitats, ben sovint les biblioteques estan mancades de recursos, i de personal prou qualificat i amb un sentit clar de la programació, cosa que els resta eficàcia.

L'escola

L'escola és el gran espai de promoció i, evidentment, de capacitació per a la lectura. És important dividir l'aprenentatge de la lectura del gust per la lectura. En el primer punt l'èxit és evident; en el segon, el fracàs també ho és. La majoria dels alumnes tenen una capacitat lectora plenament satisfactòria, però només una minoria d'ells la utilitza per llegir en el seu temps d'oci.

Les lectures obligatòries tenen part de la culpa i part de l'èxit d'aquesta situació. Per una banda, assoleixen la seva finalitat amb eficàcia: els llibres són llegits. I per l'altra, tenen la conseqüència que els llibres són percebuts com a deures i, per tant, rebutjats. Hem de tenir en compte que per a molts infants moltes d'aquestes lectures seran les úniques lectures de la seva vida, i per consegüent les lectures obligatòries no s'haurien d'estigmatitzar.

Potser el problema rau en la promoció de la lectura, una finalitat que en els plans de lectura que fan moltes escoles molt sovint es queda en una declaració de bones intencions, ja que malauradament no sempre s'acaben materialitzant o, si ho fan, sovint és amb desgana, sense convenciment i de forma maquinal. Per exemple, una de les activitats estrella d'aquests plans de lectura és l'activitat de lectura a l'aula. Dins d'aquesta activitat, els nens cada dia dediquen una estona a llegir. Sobre el paper la idea és molt interessant, però si a la pràctica no hi ha professors implicats o el material no és prou atractiu per als infants l'activitat no funciona. L'estat de deixadesa en què es troben moltes biblioteques escolars també és simptomàtic d'aquesta dicotomia entre les bones intencions i la trista realitat.

Activitats culturals

Al voltant dels llibres i la lectura han sorgit múltiples activitats culturals: teatre, exposicions, xerrades, recitals... sempre amb l'element literari com a eix vertebrador. En tots aquests casos seria interessant veure fins a quin punt es potencia la lectura o l'activitat cultural en si mateixa. Malgrat tot, és molt positiu que es parli dels llibres i que siguin un element de debat o de participació ciutadana.

Com en el cas de les activitats de biblioteca, esmentat anteriorment, ens podem trobar que aquestes activitats siguin una arma de doble tall, ja que tant poden incentivar la lectura com desincentivar-la. Molt sovint es confon el rigor amb l'avorriment, i no sé fins a quin punt els responsables d'organitzar aquestes activitats són conscients de la seva responsabilitat amb el públic assistent, que decideix confiar un temps preciós de la seva vida a les seves mans. Amb freqüència les activitats gratuïtes enlluernen els programadors, que veuen una manera fàcil i barata d'omplir l'agenda d'activitats. Em sembla evident que el factor quantitatiu no és determinant, sinó que cal apostar pel qualitatiu, i això és molt més problemàtic, ja que afecta els criteris de tria i el no gens menyspreable tema del pressupost. A canvi, però, ens pot garantir una oferta molt atractiva i capaç d'incentivar de manera eficaç la lectura.

Mitjans

En aquest apartat m'agradaria esmentar un altre àmbit capaç del millor i del pitjor: els mitjans de comunicació i les xarxes socials. Aquest àmbit és capaç del millor perquè té la capacitat d'arribar a tota la població, i del pitjor perquè sovint treballa des d'una postura superficial i simplement estètica, potser per tapar les mancances evidents en l'àmbit de la promoció de la lectura. La família podrà trobar una espècie de suport moral en campanyes del tipus «Llegir ens fa lliures» o «Vine a la biblioteca», però així difícilment

NOM I COGNOM: Meritxell Pocino / PROFESSIÓ: mestra

1. Per què creus que un infant ha de llegir?

Per descobrir històries noves, esbrinar si coincideixen o no amb el que l'infant ha imaginat o pensat, per conèixer paraules que no fa servir normalment, per imaginar paisatges, personatges o situacions que només sap l'autor... Per comunicar-se, tenir fluïdesa i poder fer ús de la paraula escrita.

2. Quines estratègies feu a casa perquè els fills llegeixin?

Tenen els contes a l'abast per mirar-los en qualsevol moment, però abans d'anar a dormir és el moment per excel·lència. En trien un o dos (tenim dos fills i no sempre es posen d'acord en la tria) i els llegim o bé els pares o bé el fill gran o bé un paràgraf cadascú.

Al diari, o a revistes adequades a la seva edat, si hi ha una notícia que els pot interessar els ensenym el titular perquè descobreixin què hi diu.

A més d'això, també agafem llibres en préstec de la biblioteca.

3. Com trieu les lectures?

Quan triem lectures perquè les llegeixin ells, busquem que no hi hagi gaire lletra a cada pàgina perquè no es desanimin. Un bon descobriment són els còmics per a petits, que el meu fill llegeix tot sol.

Per llegir nosaltres, alternem algun conte triat per ells amb altres triats per nosaltres o bé amb poemes d'algun recull poètic.

4. Recordes algun llibre que hagi estat infal·libre?

Per llegir ell sol, els còmics de l'editorial Cruïlla (*En Bill en perill*, *Éts un cregut...*), o el *Súper patata*. Per descobrir el gust per la lectura, *El llop ha tornat* va ser el conte d'abans d'anar a dormir durant mesos...

Il·lustració d'Anthony Browne. *El túnel*. Editorial Efe

NOM I COGNOM: Mireia Puigdollers
PROFESSIÓ: mestra

1. Per què creus que un infant ha de llegir?

Un infant ha de llegir per passar-s'ho bé, per fantasiejar, per conèixer i aprendre coses, per interioritzar vocabulari i per poder formar-se dins seua opinions de les coses que l'envolten.

2. Quines estratègies feu a casa perquè els fills llegeixin?

A casa, des de sempre ens ha agradat molt la lectura (avis, pare i tiets), per tant la primera estratègia és que des del primer moment els nens han estat envoltats de llibres, de converses de llibres, i des de molt petits han visitat biblioteques i llibreries.

Des que van fer l'any, els hem explicat llibres cada dia, i a mesura que han anat creixent ells han anat agafant un paper més actiu. Primer ens ajudaven a explicar els contes que ja coneixien, després llegien alguna paraula curta, després llegien alguna frase, i així progressivament fins que ho van fer tots sols.

3. Com trieu les lectures?

Segons els interessos dels nens i les recomanacions de la gent que ens envolta.

4. Recordes algun llibre que hagi estat infal·libre?

Matilda, de Roald Dahl, i els llibres de Christine Nöstlinger.

NOM I COGNOM: Jordi Ribas
PROFESSIÓ: administratiu

1. Per què creus que un infant ha de llegir?

Llegir obliga el nen a asseure's i parar atenció, li aporta nou vocabulari. Si seleccionem bé les seves lectures, es pot identificar amb els sentiments del personatge d'un conte, emocionar-se, etc.

2. Quines estratègies feu a casa perquè els fills llegeixin?

De petit li llegíem contes abans d'anar dormir. Ara és ell el que es pot triar el conte i començar-lo a llegir, i acabem per llegir-lo junts. Durant el dia, però, els caps de setmana, costa trobar el moment perquè s'hi posi.

3. Com trieu les lectures?

Les seleccionem nosaltres. Primer les fullegem, o bé busquem llibres d'un autor que ens hagi agradat abans, tant al petit com a nosaltres.

4. Recordes algun llibre que hagi estat infal·libre?

No.

s'aconseguirà crear nous lectors. La recerca d'informació tampoc no és fàcil, ja que els mitjans generalistes acostumen a oblidar sistemàticament la literatura infantil i juvenil tot i la importància que té aquest sector en la indústria editorial. Malgrat tot, hi ha revistes especialitzades i espais web molt recomanables, i potser caldria potenciar-los més. Al costat dels mitjans tradicionals, han irromput a les xarxes socials un maremagnum de propostes que si bé no seran cap panacea ens demostren altra vegada que la col·laboració dels mateixos lectors i la creativitat més enllà de les propostes tradicionals és una eina que cal tenir molt en compte. Blogs literaris, #bookfacefriday, *booktrailers*... milers de propostes ens conviden a participar de forma col·lectiva i *online* del fet literari. Aquesta tendència està a l'alça i pot servir per a combatre el tradicional aïllament i solitud del lector.

La família

La família hauria de ser la pedra angular de l'animació a la lectura: la seva feina és gratuïta, universal i altament efectiva. Què més volem! Des de l'àmbit familiar és on millor es pot treballar el gust per la lectura, fer un seguiment del procés lector dels infants i resoldre dubtes i dificultats de manera instantània. Des de cap institució, cap escola ni cap biblioteca es pot promoure amb tanta força i eficàcia el gust per la lectura. Seria desitjable potenciar l'ens familiar com a àmbit principal d'actuació.

Tres eines em semblen essencials en aquest àmbit: la lectura a casa, la lectura de contes abans d'anar a dormir i les lectures en veu alta.

La lectura com a fet habitual a casa crea un ambient lector que propicia l'adquisició dels hàbits lectors. Llegir a casa habitualment em sembla un acte d'animació a la lectura de tal magnitud que si a la majoria de les llars els llibres fos-

sin un element habitual ja no caldria parlar d'animació a la lectura, ja que seria tan habitual com respirar. Per la seva banda, la lectura d'un conte abans d'anar a dormir, a més de ser una activitat plaent i entranyable, té l'efectivitat de la constància i compta amb la devoció de l'infant—devoció que, tot sigui dit, desapareix a mesura que les lectures es van fent obligatòries, són avaluable i toquen temàtiques que no són del seu interès.

Finalment, sobre la lectura compartida en veu alta, vull esmentar que és de vital importància, perquè l'infant comença a actuar de forma autònoma com a lector, però, evidentment, es troba amb dificultats de comprensió i manca de fluïdesa. Els pares es poden convertir en aquest sentit en copilots en aquests estadis primerencs del procés de formació del lector tan fràgils i importants. Les dificultats en l'acte de la lectura no es tenen prou en compte i poden fer que molts nens desisteixin, no per manca d'interès, sinó perquè no són capaços de llegir de forma eficaç, és a dir, amb fluïdesa i una alta comprensió.

En resum, podem observar com el món de les activitats d'animació a la lectura es mostra molt dinàmic i actiu tot i que les propostes ofertes no sempre tenen la qualitat desitjada, sovint es fan amb més voluntarisme que eficàcia, els gustos de l'infant no es tenen prou en compte i la col·laboració entre els diferents actors implicats és pràcticament nul·la.

En la bibliografia especialitzada el mapa es veu molt clar, però el territori pot ser molt dur, feréstec i solitari. La família tindrà la responsabilitat de preparar una espècie d'estratègia integral personalitzada de promoció de la lectura que inclogui el treball propi i el treball de tots aquells professionals involucrats. Cal prestar especial atenció a l'enfocament de la lectura que es dona a l'escola, estar atents a les activitats ofertes des de la biblioteca, ser receptius a propostes culturals diverses i mostrar-se actius als mitjans,

NOM I COGNOM: Laia Soler / PROFESSIÓ: arquitecta

1. Per què creus que un infant ha de llegir?

Exactament per les mateixes raons que han de llegir els adults: per passar-s'ho bé, bàsicament, però també per evadir-se, per viure altres vides, per gaudir en soledat, sense els altres, per fer volar la imaginació, per distreure's, per saber, per divertir-se...

2. Quines estratègies feu a casa perquè els fills llegeixin?

Tenir llibres de diferents tipus a l'abast (còmics, novel·les, àlbums il·lustrats), comprar-ne, demanar-ne a la biblioteca, anar a passar estones a les llibreries i biblioteques, permetre que deixin un llibre que no els atrapa, llegir nosaltres, començar els llibres en veu alta (així es van enganxar al Harry Potter), explicar-los els llibres que llegim nosaltres (els va interessar molt *L'avi de cent anys que va saltar per la finestra*, per exemple), establir una estona de lectura cada vespre, en definitiva, el que se'ns acut en cada moment.

3. Com trieu les lectures?

Demanem opinió a llibreters, bibliotecàries (tenen un nas infal·lible), amics, de vegades alguna web o notícia (Wonder), i també de vegades arriscant una mica (comprar un llibre per la portada, o per la pinta que fa...).

4. Recordes algun llibre que hagi estat infal·lible?

A *Harry Potter* li devem l'inici de les lectures, i això que ens feia certa mandra (cert, cert: tan mediàtic, tan famós...) I un escriptor superclàssic per a qui no passen els anys, mite de totes les generacions: Roald Dahl. *Matilda* o *Les bruixes* no fallen.

Per a nens que s'inicien, llibres amb un punt gamberro, com els del Capità Calçotets, els de l'Elvis Riboldi o els de Jo Nesbo.

ja sigui com a receptors d'informació valuosa o bé com a creadors de continguts i comentaris.

Aquesta capacitat d'establir un mapa d'actuació és la base de l'èxit. La resta és fer petits brindis al sol, mostres de bona voluntat que en cap cas tenen la potència d'una acció coordinada i constant. Ja deia Sèneca que no hi ha vent favorable per a qui no sap on va. Possiblement moltes famílies naveguen perdudes enmig d'aquest oceà de propostes, bones intencions i actes fallits; esperem que el mapa que hem esbossat els ajudi a arribar a bon port.

BIBLIOGRAFIA

Girbés, J. C. *Llegir per a créixer: guia pràctica per a fer fills lectors*. Alzira: Bromera, 2012

Portell, J. *M'agrada llegir: com fer els teus fills lectors*. Badalona: Ara Llibres, 2012

Il·lustració de Fran Parreño.
Més contes, per favor!
Bromera

NOM I COGNOM: Cristina Tapias / PROFESSIÓ: enginyera informàtica

1. Per què creus que un infant ha de llegir?

Crec que és important que un infant llegeixi, ja que per a ell és un repte que assoleix i això li enforteix l'autoestima. També és una manera de sentir-se més autosuficient en la comunicació amb la societat i alhora de tenir un recurs d'entreteniment i diversió.

2. Quines estratègies feu a casa perquè els fills llegeixin?

A casa, perquè els fills trobin atractiva la lectura, tenim els llibres dels nens al menjador, a un lloc visible i accessible. Guardem quasi tots els llibres que tenim i només en posem alguns al moble dels llibres. Els anem canviant sovint, cada tres mesos. Els tenim classificats per tipus de llibre, i segons les preferències que veiem que tenen en cada moment en traïem més d'algun tipus o altre. No tenim televisor a casa, així durant el dia per ells la lectura de contes és un moment de recolliment i de gaudir en família d'històries i de fer volar la imaginació. El conte abans d'anar a dormir mai no pot faltar! Quan tenen un problema de tipus emocional o algun dubte científic, recorrem a contes o llibres per trobar solucions.

El fet que els infants gaudeixin amb els llibres és l'al·licient que creiem més important per entusiasmar-los amb la lectura. També recorrem a la biblioteca quan tenim una tarda, per passar una bona estona de lectura i de descobrir llibres nous.

3. Com trieu les lectures?

Segons els seus interessos o els autors que els han agradat anteriorment, i també seguim recomanacions d'amics, del bibliotecari o de la venedora de la llibreria. Ens fixem en els llibres que llegeixen a l'escola, perquè normalment els agrada tornar-los a llegir a casa amb tranquil·litat.

4. Recordes algun llibre que hagi estat infal·libre?

A la nena de set anys li han agradat molt els llibres d'Iban Barrenetxea: *El único y verdadero rey del bosque*, *Brujarella* i *El cuento del carpintero*. *El país dels lacets* també és una història que li va agradar molt. Al nen de tres anys li agraden llibres més manipulatius o d'atenció visual, tipus els de *Wally*, o el *Mundo loco d'Atak*.